

УДК: 37.016:7+78

Ніна Федорівна Кожбахтєєва,
старший викладач кафедри музично-інструментальної підготовки
Марина Корюнівна Мкртчян,
студентка 3-го курсу факультету музичної та хореографічної освіти
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського», вул. Старопортофранківська, 26, м. Одеса, Україна

РОБОТА З АНСАМБЛЕМ БАНДУРИСТІВ У ВИЩИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

У статті розглядаються особливості роботи з ансамблем бандуристів. Пропонуються форми та методи, які можна використовувати в процесі підготовки майбутнього вчителя музики, зокрема бандуриста. Нами проводились спеціально організовані заняття, що сприяли набуттю досвіду професійного музиканта-виконавця вокально-інструментального колективу.

Робота з ансамблем бандуристів спрямована на досягнення одного з головних результатів занять – відчуження себе (студента) творчою особистістю, а також відчуття студентами піднесеності почуттів, виявлення в собі все нових духовних можливостей – як показник складеного художнього колективу. Робота з ансамблем бандуристів є засобом розвитку, самореалізації, самовираження, самовдосконалення студентів в їхній підготовці до майбутньої професійної діяльності.

Ключові слова: бандурне мистецтво, ансамбль бандуристів, майбутній вчитель музики, методи та форми навчання, колективне музикування.

Грунтовна теоретична й практична підготовка фахівців з високим творчим потенціалом вважається одним з головних завдань сучасної педагогічної системи вищої школи. Вихідні концептуальні положення, що спрямовані на вирішення поставлених перед освітою завдань, розкрито в таких державних документах, як Закон України «Про освіту», Закон України «Про загальну освіту».

Актуальні завдання у вихованні майбутніх фахівців в умовах сьогодення пов'язані з відродженням національного духу, національної самосвідомості молоді, які можуть піднести рівень гідності українців і сприяти формуванню у них усвідомлення значущості нашої держави як невід'ємної складової європейської та світової цивілізації.

Ефективність музично-естетичного виховання, його взаємозв'язок з національним вихованням потребують особливих умов та форм організації музичної діяльності учнів.

Загальні принципи дидактики є основою професійної підготовки студентів, у тому числі й майбутніх вчителів музичного мистецтва. У дослідженнях вчених останніх років розробляються системи загальнодидактичних та специфічних принципів, спрямованих на підвищення рівня професійної підготовки фахівців музичного мистецтва (Е. Абдулін, О. Михайличенко, О. Олексюк, Г. Падалка, Т. Рейзенкінд, О. Рудницька, М. Сидорова та ін.). Проте проблема визначення принципів професійної підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва до педагогічної діяльності потребує конкретизації.

У сфері музичного мистецтва вчені пропонують системи принципів, які є своєрідними алгоритмічними настановами музичної педагогіки, наприклад: принципи музичного виховання, освіти та музичного розвитку, наочності, взаємозв'язку музичного навчання та життя, інтересу та позитивного ставлення до музичних занять, оптимізації процесу навчання (Е. Абдулін); принципи цілісності, культуровідповідності, естетичної спрямованості, індивідуалізації (Г. Падалка); принципи зв'язку музичного

виховання з національною культурою, єдності музичного виховання та загального художньо-естетичного розвитку особистості, міжпредметних зв'язків, зв'язку музичного виховання з життям, об'єднання урочних та позаурочних занять (О. Михайличенко).

Музичний інструмент – бандуру ми розглядаємо як особливий скарб українського народу. Бандурне мистецтво виступає одним із ефективних засобів пізнання духовних пластів українського народу, його культури.

Аналіз публікацій та спеціальної літератури показав, що проблему вивчення творчості бандуристів та особливостей оволодіння цим інструментом досліджували видатні діячі культури минулих століть, сучасні науковці і практичні педагоги. В. Кабачок, Г. Мартинович, М. Опришко, Г. Хоткевич, З. Штокалко, Є. Юцевич намагались досягнути особливості інструмента, різних шкіл гри на бандурі (київської, дніпропетровської, харківської, львівської), репертуару та методики навчання на ній. Нам відомі посібники «Школа гри на бандурі» А. Омельченка (1877 р.), «Школа гри на бандурі» С. Баштана, А. Омельченка (1989 р.), які містять загальні відомості про інструмент, деякі положення з елементарної теорії музики, методичні вказівки щодо оволодіння основними навичками гри на бандурі, а також методичні рекомендації щодо вокального виховання учнів-бандуристів, роботу з ансамблями бандуристів.

Аналіз наукових досліджень та навчально-методичної літератури з даної проблеми показав, що питання ансамблевого мистецтва гри на бандурі досліджено недостатньо. Необхідно вивчати особливості використання методів, прийомів та форм роботи зі створення малих форм (дует, тріо, ансамбль) вокально-інструментального музикування бандуристів.

В наукових працях таких фахівців у галузі бандурного мистецтва як Л. Воріна, О. Герасименко, В. Дутчак, Л. Мандзюк розглядаються засадничі,

концептуальні питання теорії, практики, історії ансамблевого виконавства на бандурі. Значно менше вивчалось питання методики роботи з ансамблем бандуристів. Серед публікацій найбільш повною є праця М. Шевченко «Методика роботи з ансамблем бандуристів» [11].

Проблеми дидактичної, методичної, нотної літератури, створення і видання навчального репертуару, а також розробки методики роботи з ансамблем бандуристів досі не вивчені. Методичні статті до деяких дидактичних посібників містять корисні поради, цінні зауваження та педагогічні знахідки, але вони не складають цілісної системи, а мають переважно вузьке, прикладне значення. Стосовно цієї проблеми М. Давидов пише, що «... у методичній літературі по бандурі для початкової і середньої ланки навчання методика вокальної, ансамблевої та хорової підготовки майже не розроблена. Особливо слід підкреслити, що тривалий час в навчальних закладах активізувалась увага педагогів на інструментальну техніку бандуристів, у чому, безумовно, досягнуто українською школою, в цілому, значних успіхів. Настав час, маючи належну інструментальну підготовку бандуристів і добре поставлену методику в цьому аспекті, привернути увагу педагогічного загалу до жанру, спрямованого на першоджерела кобзарського мистецтва як мистецтва в першу чергу вокального» [4; 76].

Метою статті є розкриття деяких аспектів оволодіння майстерністю ансамблевого бандурного мистецтва, зокрема роботи з ансамблем бандуристів – майбутніх учителів музики. Розглядаються особливості роботи, яка сприяє розвитку вокалу, підвищенню рівня майстерності гри на бандурі, набуттю чуттєво-емоційного досвіду.

В умовах незалежної України кобзарське мистецтво займає важливе місце в духовному відродженні держави. Виконавство на бандурі стає впливовим засобом виховання національної свідомості, сприяє формуванню гармонійно розвиненої особистості.

В умовах сьогодення виявляються ознаки спаду популярності народно-інструментального мистецтва, що пов'язано з процесами в економічній, соціальній, політичній сферах нашої держави. Народна музика втрачає масового слухача, тому слід зберігати, вивчати, пропагувати та рекламувати народні інструменти.

Діяльність вчителя музики в загальноосвітній школі потребує відповідної професійної підготовки, вдосконалення всіх аспектів його особистості в процесі освіти, формування цілеспрямованості, наполегливості, самовладання, розвитку спеціальних професійно-важливих якостей.

Важливою складовою діяльності майбутнього вчителя музики як виконавця вважаємо музично-виконавську творчу діяльність, яку розуміємо як психофізіологічну потребу особистості до творчості, вона містить емоційно забарвлені вольові дії, володіння певним видом музично-виконавської діяльності та проявляється у бажанні інтерпретувати музику перед аудиторією, в результаті чого відбуваються якісно нові зміни усіх сфер особистості вчителя му-

зики (інтелектуальної, емоційної, вольової тощо) та їх розвиток.

Ступінь сформованості знань та вмінь відображає теоретичну та практичну готовність студента до музично-виконавської діяльності.

Необхідною умовою професійної діяльності майбутнього вчителя музики є вміння виконувати музичні твори, грамотно та творчо використовуючи наявний досвід, знання та навички. «Виконую – значить переживаю, втілюю, спілкуюсь, передаю, переконую» [2; 58] – цей принцип Л. Баренбойма дуже важливий у роботі педагога, тому що передбачає відповідальність за формування та удосконалення у студента професійних виконавських умінь та навичок, які необхідні у самостійній практичній діяльності.

Д. Б. Кабалецький із усіх умінь, якими має володіти вчитель музики, перш за все виокремлює вміння володіти інструментом та голосом. У «Програмі з музики для загальноосвітньої школи» підкреслюється, що будь-який механічний запис повинен бути тільки доповненням до живого виконання, а не заміною його. Це важливо, тому що живе виконання пов'язане зі значною емоційною дією музики на учнів; крім того, при живому виконанні вчитель може зупинитися, повторити будь-яке місце, звертаючи увагу школярів на окремі моменти музичної виразності, і в результаті вчитель-виконавець завжди має в очах учнів більший авторитет, ніж той, хто не співає і не грає.

Саме виконавство є одним з необхідних принципів музично-педагогічної діяльності. Ніщо не може замінити такого впливу на музичне сприйняття школярів, як живе виконавство педагога. Тому у структурі професійних умінь вчителя музики виконавська підготовка займає важливе місце. Практика та багато чисельні дослідження вчених показують, що у своїй педагогічній діяльності студенти часто відмовляються від цього шляху впливу на учнів, недостатньо використовуючи виконавський чинник на уроках музики у школі. Причини цього явища виявляються у відсутності досвіду педагогічного та виконавського спілкування з учнями та боязні сцени, обмеженості виконавського репертуару.

На думку низки дослідників, музично-виконавська діяльність є концентрованим відбиттям професійної культури вчителя музики, так як являє собою не тільки ефективний шлях пізнання музичного мистецтва, спосіб виявлення власної індивідуальності, але і засобом впливу на духовний світ студента, основу, на якій формується педагогічна майстерність. Володіючи власною яскраво вираженою специфікою, пов'язаною зі спрямованістю на удосконалення виконавської майстерності студентів, вона одночасно сприяє розвитку їх інтелектуальної сфери, оскільки в процесі виконавського засвоєння твору здійснюється мисленнєве перетворення музичного матеріалу, його осягнення в цілому.

Поняття «ансамбль» (фр. ensemble – разом) в музикознавчій літературі й музичній практиці має декілька значень:

– група музикантів (співаків, інструменталістів), які разом виконують музичний твір;

- спільне злагоджене виконання музичного твору кількома співаками або інструменталістами;
- колектив, що об'єднує виконавців різних видів мистецтв.

За словами Ю. Алієва, ансамблю притаманні єдність, узгодженість усіх компонентів, які складають виконання [1; 22]. По-перше, учасники ансамблю однаково і водночас виконують усі вимоги, що витікають із змісту та структури твору, який виконується: єдність темпу, ритму, динаміки, характеру звучання. По-друге, всі учасники використовують однакові прийоми, що створюють єдиний характер, манеру виконання.

У фольклорній традиції бандура була акомпануючим вокалу інструментом. У зв'язку з удосконаленням конструкції інструмента, процесами академізації народно-інструментального виконавства загалом, розвитком форм концертної практики, професіоналізації фахової музичної освіти, вона стала інструментом, здатним до найрізноманітніших сольних та ансамблевих форм музикування. З'явився значний концертний репертуар, який включає основні здобутки еволюційних процесів у новій академічно-інструментальній іпостасі бандури [7; 3].

Професійна підготовка бандуриста відрізняється багатовекторністю – він постає як виконавець, педагог, диригент.

Специфіка виконавства на бандурі полягає в тому, що гра на інструменті здійснюється одночасно з голосом. Діяльність бандуриста поєднує навички соліста і концертмейстера.

Ансамблеве музикування має ряд специфічних рис, що відрізняють його від сольного виконавства.

Основу мистецтва ансамблевого виконання складає вміння виконавця співвідносити свою виконавську індивідуальність, технічні можливості та стиль в цілому з відповідними властивостями партнерів для забезпечення злагодженого та гармонійного виконання [5; 3].

Сумісний спів відрізняє від сольного те, що і загальний план, і деталі інтерпретації виступають продуктом роздумів і творчої фантазії не одного, а декількох виконавців та реалізуються сумісними зусиллями. Якщо соліст-співак відтворює звучання твору у цілому, то співак-ансамбліст – лише звучання своєї партії. Однак знання однієї партії, навіть відмінне, ще не робить співака партнером, він стає таким лише у процесі сумісної роботи з іншими учасниками ансамблю [10].

Спів у камерному колективі будується на взаємному узгодженні різних особистостей. Подібне співвідношення загальних музично-виконавських завдань зі своєрідним їх відображенням у конкретній практиці висуває великі вимоги до студентів та викладачів.

Специфіка вокальних прийомів полягає в умінні педагога використовувати звучання близьке до звучання певної партії. Особливо це необхідно в процесі ілюстрації потрібного характеру звучання, без якого робота з ансамблем студентів неможлива. Нами використовувався і прийом активної вокальної підтримки під час вокального виконання. Педагогу потрібно вільно орієнтуватися в музичному матеріа-

лі: уміння перемкнутися із співу однієї партії на спів іншої; слухаючи спів однієї з партій, підспівати мелодію іншій.

В процесі роботи кожний ансамбліст вивчив свою партію напам'ять. Це дозволяло увияти весь твір як ціле, відчувати кожний голос, динамічні відтінки, слідкувати за правильним диханням. Ансамблістам слід досягати спільного відчуття метроритму та темпу. Потрібно пам'ятати, що художній темпоритм завжди є вільним, він організує, але не обмежує почуття, фантазію та творчий темперамент виконавця. В ансамблевому співі важливого значення набуває точність і одночасно вимова тексту та чітка дикція. Виконавцям потрібно досягти емоційного та тембрового злиття, не втрачаючи себе, свою індивідуальність.

Навчання гри на бандурі в ансамблі пов'язано з клопіткою й відповідальною роботою викладача над формуванням загального і музичного світогляду учасників ансамблю, розвитком естетичного смаку майбутніх музикантів. Участь в ансамблі підвищує загальну дисциплінованість студентів, прищеплює почуття колективізму, сприяє збагаченню їхнього світогляду, музичного сприйняття, розвитку естетичного смаку, відчуття стилю. Робота в ансамблі допомагала формуванню навичок професійного та соціального партнерства.

У кожного учасника ансамблю є своя роль, яка дуже важлива. Студентам потрібно мати гострий інтонаційний слух, гарну музичну пам'ять, відмінне почуття ритму, високорозвинені навички ансамблевого співу. Одне із важливих завдань ансамблевого виконавця полягає у відчутті ансамблю як єдиного організму.

В процесі роботи з ансамблем відбувалось розширення діапазону форм і методів роботи.

Основні методи навчання в ансамблі бандуристів:

- словесні (бесіди, розповіді, пояснення);
- наочно-демонстраційні (педагогічний показ, виступи професійних музикантів та колективів);
- практичні (власне гра на бандурі, концертна діяльність колективу).

Учасники ансамблю бандуристів мають можливість вдосконалювати вміння і навички співака, акомпаніатора й ансамбліста задля набуття досвіду професійного музиканта-виконавця вокально-інструментального колективу.

Робота з ансамблем бандуристів сприяє удосконаленню вокально-хорової та інструментальної техніки, вихованню культури хорового звучання, професійного виконавства та появи творчого підходу до концертно-виконавської діяльності.

Наш ансамбль бандуристів приймає участь у концертно-просвітницькій діяльності університету і міста Одеси.

Музичний репертуар має важливе значення в процесі виховання майбутнього вчителя музики. Він є показником рівня професійної майстерності колективу, визначає напрям наступного творчого розвитку кожного учасника ансамблю.

В ансамблі студенти вивчали репертуар, який включав народну музику, твори сучасних українсь-

ких, зарубіжних композиторів, що розвивало музично-естетичний смак, культуру колективної творчості, інтерес до національних традицій тощо. Викладачу потрібно добирати твори так, щоб вони були посылними як вокально, так і технічно [3; 89].

Добір репертуару є одним із головних чинників успішної майбутньої роботи ансамблю. Вдало підібрані музичні твори можуть закріпити й удосконалити технічно-виконавську майстерність кожного ансамбліста, виховати інтерес до занять у колективі, до творчої та концертної роботи [9; 24].

Наша робота з ансамблем бандуристів будувалась на принципах: мотивації педагогічної діяльності, смислової співтворчості, художньо-освітньої рефлексії.

На основі принципу мотивації педагогічної діяльності пред'являються вимоги цілеспрямованого становлення мотиваційної сфери майбутніх вчителів музичного мистецтва у професійній підготовці до педагогічної діяльності. Реалізація принципу мотивації педагогічної діяльності можлива за умов:

- наявності внутрішньої потреби у здійсненні педагогічної діяльності;
- оволодіння основами педагогічних знань, вмінь, навичок;
- творчої взаємодії педагога та студента;
- особистісно орієнтованого підходу педагогів до професійної підготовки студентів.

Принцип смислової співтворчості. У процесі професійної підготовки до педагогічної діяльності майбутній вчитель музичного мистецтва знаходиться у рамках гуманітарного діалогу (термін О. І. Самойленко) з мистецтвом, прагнучи пізнати об'єктивні глибинні смисли, заковдані композитором у тексті. Від внутрішньої роботи виконавця (слухача) залежить ступінь донесення (розуміння) об'єктивного смислу. Об'єктивні смисли музичного твору інтерпретуються суб'єктом залежно від можливостей свого внутрішнього світу. У цьому контексті художні смисли стають співтворчістю самого майбутнього вчителя з автором твору. Реалізація принципу смислової співтворчості можлива при створенні умов:

- мотиваційної обумовленості виявлення художніх смислів музичних творів;
- досягненні достатнього рівня теоретичних знань, музичного досвіду, естетичного смаку;
- наявності комплексу творчих здібностей.

Принцип художньо-освітньої рефлексії. Художньо-освітня рефлексія пов'язана з усвідомленням особистістю художньої та освітньої діяльності: її смислу, мотивів, видів, змісту, форм, методів, прийомів, засобів діяльності. В професійній підготовці майбутнього вчителя музичного мистецтва до педагогічної діяльності реалізація принципу художньо-освітньої рефлексії передбачає виконання умов:

- усвідомлення результатів педагогічної діяльності бандуристів (оволодіння основами постановки голосу, інструментального музикування, музичного сприйняття, виконавство тощо);
- цілеспрямоване стимулювання педагогом рефлексії студента в процесі навчальної педагогічної діяльності;
- застосування інтегрованих форм художньо-освітньої рефлексії (есе про виконаний твір, критичні замітки після концертів, фестивалів, конкурсів тощо).

Таким чином, запропонована система принципів містить основні вимоги сучасної професійної підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва до педагогічної діяльності. Цю систему принципів можна використовувати в процесі роботи з ансамблем бандуристів.

Висновки. Музично-виконавська культура є просявом освіченості педагога-музиканта. Це культура звука, фразування, інтонування, динаміки тощо. Діяльність вчителя музики містить спостереження та аналіз навчального процесу, передбачення результатів навчання учнів, постійну самоосвіту, збагачення свого виконавського досвіду, удосконалення виконавської майстерності, знаходження ефективних форм і методів навчання. Розроблену нами систему принципів можна використовувати у процесі роботи з ансамблем бандуристів.

Удосконалення ансамблевого виконавства буде сприяти активній професіоналізації бандурного мистецтва.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алиев Ю. Б. Методика музыкального воспитания детей (От детского сада – к начальной школе) / Ю. Б. Алиев. – Воронеж : НПО «МОДЕК», 1998. – 352 с.
2. Баренбойм Л. А. Музыкальная педагогика и исполнительство / Л. А. Баренбойм. – Л. : Музыка, 1974. – 336 с.
3. Баштан С. Школа гри на бандурі / С. Баштан, А. Омельченко. – К.: Муз. Україна, 1984. – 89 с.
4. Воріна Л. Методичні поради щодо культури ансамблевого співу / Л. Воріна // Кобзарське мистецтво. – Дніпропетровськ : [б.в.], 2004. – 76 с.
5. Готлиб А. Д. Основы ансамблевой техники [Текст] / А. Д. Готлиб. – М. : Музыка, 1971. – 96 с.
6. Гребенюк Н. С. Вокально-виконавська творчість : автореф. дис. ... д-ра мистецтвознавства: 17.00.03 – музичне мистецтво / Н. С. Гребенюк. – К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2000. – 39 с.
7. Ніколенко О. І. Оригінальна інструментальна бандурна творчість в аспекті жанрово-стильової еволюції: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 – музичне мистецтво / О. І. Ніколенко. – Львів, 2011. – 19 с.
8. Портнова О. С. Використання сучасних педагогічних технологій / О. С. Портнова // Позашкілля. – 2007. – №1. – С. 1-10.
9. Сточанська М. Бандура як унікальний музичний інструмент українців / М. Сточанська // Земле, моя земле, я люблю тебе: навч.-метод. посіб. [Ноти]. – Луцьк: РВВ ВДУ імені Лесі Українки «Вежа», 2006. – С. 15.

10. Стулова Г. П. Теория и практика работы с детским хором / Г. П. Стулова. – М.: Просвещение, 2002. – 124 с.
11. Шевченко М. Методика роботи з ансамблем бандуристів / М. Шевченко. – Івано-Франківськ: Плай, 2003. – 56 с.

*Нина Федоровна Кожбахтеєва,
старший преподаватель кафедры музыкально-инструментальной подготовки
Марина Корюновна Мкртчя,
студентка 3-го курса факультета музыкального и хореографического образования
государственное учреждение «Южноукраинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского», ул. Старопортофранковская, 26, г. Одесса, Украина*

РАБОТА С АНСАМБЛЕМ БАНДУРИСТОВ В ВЫСШИХ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ЗАВЕДЕНИЯХ ОБРАЗОВАНИЯ

В условиях независимой Украины кобзарское искусство занимает важное место в духовном возрождении страны. Исполнительство на бандуре становится влиятельным средством воспитания национального сознания, способствует формированию гармонично развитой личности.

Необходимым условием профессиональной деятельности будущего учителя музыки является умение исполнять музыкальные произведения, грамотно и творчески используя имеющийся опыт, знания и навыки.

Само исполнительство является одним из необходимых принципов музыкально-педагогической деятельности. Ничто не может заменить такого влияния на музыкальное восприятие школьников, как живое исполнение педагога. Поэтому в структуре профессиональных умений учителя музыки исполнительская подготовка занимает важное место. Практика и многочисленные исследования ученых показывают, что в своей педагогической деятельности студенты недостаточно используют исполнительский фактор на уроках музыки в школе.

Если в фольклорной традиции бандура рассматривалась как аккомпанирующий вокалу инструмент, то в связи с усовершенствованием конструкции инструмента, процессами академизации народно-инструментального исполнительства в целом, она стала пригодной для различных сольных и ансамблевых форм музицирования.

Развитие личности бандуриста, связанное с формированием его творческих способностей, духовных качеств выступает одной из характерных тенденций развития современного музыкального образования.

На современном этапе для модернизации музыкального образования необходимы принципиально новые подходы к поиску новейших технологий обучения, совершенствование учебно-воспитательного процесса и системы контроля знаний.

Профессиональная подготовка бандуриста отличается многоаспектностью – он выступает как исполнитель, педагог, дирижер.

Деятельность бандуриста объединяет навыки солиста и концертмейстера.

Основу искусства ансамблевого исполнения составляет умение исполнителя соотносить свою исполнительскую индивидуальность, технические возможности и стиль в целом с соответствующими качествами партнеров для осуществления согласованного и гармоничного исполнения.

Произведение искусства дает возможность человеку пережить много чужих жизней как собственных, обогатиться опытом других людей.

Искусство как основа духовной культуры определяет и обогащает внутренний мир человека, который проявляется через деятельность личности, направленную на творение Истины, Добра и Красоты.

Разработанную нами систему принципов можно использовать в процессе работы с ансамблем бандуристов в педагогических заведениях разного типа.

Совершенствование ансамблевого исполнительства будет способствовать активной профессионализации бандурного искусства.

Ключевые слова: бандурное искусство, ансамбль бандуристов, будущий учитель музыки, методы и формы обучения, коллективное музицирование.

*N. F. Kozhbahteeva,
Senior lecturer in Musical and Instrumental Training
M. K. Mkrtchyan,
3-rd year student of the Faculty of Music and Dance Training,
State institution "South Ukrainian National Pedagogical University
Named after K. D. Ushynsky", 65020, 26, Staroportofrankivska Str., Odessa, Ukraine*

WORK WITH THE ENSEMBLE OF BANDURA PLAYERS IN PEDAGOGICAL INSTITUTIONS

The article reveals the importance of the Cossack's art in the spiritual revival of the country. Bandura performing has become an important means of educating the national consciousness, promotes the formation of a harmoniously developed personality.

A necessary condition for the Music teacher's professional activity is the ability to perform musical works competently and creatively using the available experience, knowledge and skills.

In the folk tradition the bandura was considered to be a vocal accompanying instrument, due to the improvement in the instrument design, the process of "academization" of folk instrumental performance in general, it has become useful for a variety of solo and ensemble forms of musical performance.

The development of bandura-player's personality involving the development of his / her creative abilities and spiritual qualities is one of typical tendencies defining the evolution of the modern musical education.

At the present stage modernization of music education requires a fundamentally new approach to the search for new training technologies, improvement of the educational process and system of knowledge expertise.

The training of the bandura player is remarkable for its "multidimensionality" – he / she acts as a performer, a teacher and a conductor. The bandura player's activity combines skills of the soloist and the accompanist.

The basis of the art of ensemble performance is the artist's ability to correlate his performing personality, technical abilities and style as a whole with the relevant qualities of partners for a coordinated and harmonious performing.

Artwork enables a person to go through many other people's lives as their own ones, to enrich his / her experience by means of other people's one / ones.

Art as the basis of spiritual culture defines and enriches the human's inner world, which is manifested through the activities of an individual, aimed at the creation of the Truth, Goodness and Beauty.

The developed set of principles can be used in the process of working with an ensemble of bandura players in educational institutions of different types.

Ensemble performance improvement will favour active professionalization of bandura art.

Key words: bandura art, ensemble of bandura players, the future teacher of music, methods and forms of education, the collective music-making.

Подано до редакції 20.02.2016 р.

Рецензент: д.п.н., професор В. В. Нестеренко

УДК: 378+371.26+37.014.6:005.6

Олена Альбертівна Кудрявцева,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри дошкільної педагогіки,

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет
Імені К. Д. Ушинського, вул. Старопортофранківська, 26, м. Одеса, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

У статті проаналізовано основні напрями і методичні підходи вітчизняних та зарубіжних вчених щодо процесу оцінювання якості знань студентів в процесі професійної підготовки у вищих навчальних закладах. Розглядаються теоретико-методичні засади вивчення психологічних механізмів цього процесу та визначення засобів педагогічного впливу на результати процесу оцінювання знань.

Ключові слова: кредитно-модульна система навчання, педагогічний контроль, рейтингова система оцінювання, якість знань студентів.

Питанням оновленої загальнопедагогічної підготовки майбутніх педагогів присвячена значна кількість досліджень: А. М. Алексюка, А. М. Бойко, Н. В. Гузій, Д. Ю. Грубіч, Е. Е. Карпової, З. Н. Курлянд, М. М. Лескевіча, Г. О. Нагорної, В. В. Нестеренко, О. М. Пехоти, Т. І. Сущенко, А. І. Щербакової, М. Д. Ярмаченка та ін.

На початку ХХІ століття кредитно-модульна система навчання є найбільш цілісним та системним підходом до процесу навчання, що забезпечує високоєфективну технологію реалізації дидактичного процесу у вищій школі. Важливою складовою навчальної діяльності є система контролю і оцінювання, діагностика навчальних досягнень студентів.

Вивченню різних аспектів оцінювання знань студентів вищих навчальних закладів, діагностики ефективності навчального процесу у ВНЗ присвячені праці вітчизняних та зарубіжних педагогів і психологів (Н. М. Байдацька, В. М. Бочарнікова, А. О. Вітченко, В. С. Воловник, В. В. Василякін,

Н. Е. Гронлунд, В. П. Головенкін, Д. Ю. Грубіч, Н. Н. Давіденко, Є. В. Драган, А. О. Есаулов, В. В. Жуйков, І. М. Зварич, Н. Завідонova, Т. Ш. Ібрагімов, О. М. Івлієва, Н. В. Касярум, О. П. Касярум, Т. Д. Мишковська, І. М. Мельничук, С. М. Меньяйлов, І. О. Петухова, Н. А. Печеніна, Ю. А. Романенко, Є. В. Сергєєва, О. Ю. Сидорко, А. О. Томіліна, П. І. Федорук, І. В. Харитонova, І. В. Хом'юк, Г. С. Цехмістрова, В. Д. Шарко, О. Ю. Ямковий та ін.).

Мета статті – теоретично обґрунтувати основні напрями і методичні підходи вітчизняних та зарубіжних вчених щодо процесу оцінювання якості знань студентів в процесі професійної підготовки у ВНЗ.

Загальні питання діагностики ефективності навчального процесу у ВНЗ з різних точок зору досліджували В. М. Бочарнікова, А. О. Вітченко, В. П. Головенкін, Д. Мишковська, Т. Ш. Ібрагімов, Н. А. Печеніна, Ю. А. Романенко, Є. В. Сергєєва, І. В. Харитонova.